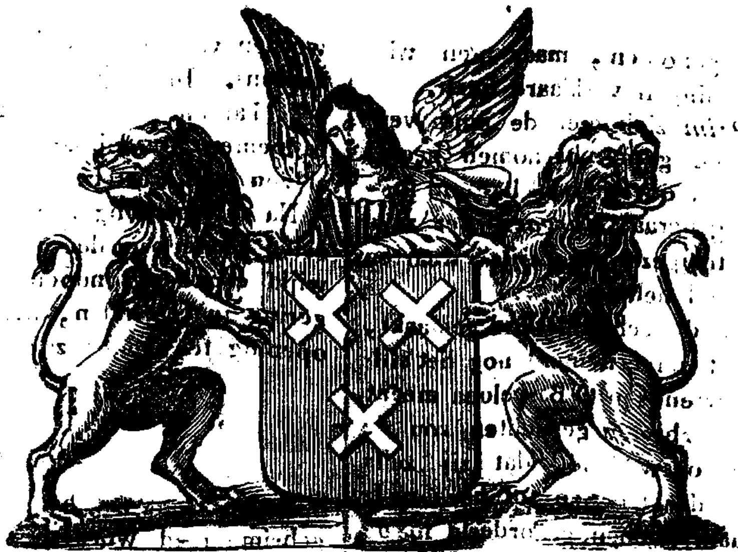
No. 103. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

ZONDAG 27 AUGUSTUS.

AFKONDIGING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, ontvangen hebbende eene missive van den Heer Controleur der Directe Belastingen alhier, van den 23 Augustus 1843, n°. 284.

Gezien de Wet van den 29sten Maart 1833 (*Staatsblad n°. 4*) houdende belasting op het Personeel.

Maken bij deze aan de Ingezetenen dezer stad bekend, dat de voljaars Aanvullingskohieren, Litt. A, n°. 3 en 4 van dezen loopenden jare 18⁴³⁄₄₄ op den 15 Augustus jl. door Z. Exc. den Heere Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie zijn executoir verklaard, en ter invordering aan den Ontvanger overgegeven; zullende dus een iegelijk na bekomen kennisgeving van zijnen aanslag verpligt zijn, dien in voege als daarbij, in overeenstemming met art. 44 der Wet, zal zijn opgegeven, te voldoen, op poene van parate executie, terwijl de zoodanigen die hun aanslagbiljet niet hebben ontvangen, zich van een dubbel van hetzelve kosteloos ten kantore des Ontvangers zullen kunnen voorzien, en zij, die zouden vermeenen, dat de aanslag niet overeenkomstig is met hunne opgave, of met de plaats gehad hebbende taxatie, opneming en telling, zich deswege zullen kunnen beklagen, binnen den tijd van drie maanden, na de afkondiging van de Kohieren.

En opdat niemand hieromtrent onwetendheid voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

BREDA, den 24. Augustus 1843.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten Augustus.

Uit Havre verneemt men, dat de engelsche stoomboot *Prometheus* eergisteren des morgens ten zes ure aldaar van Portsmouth aangekomen is. Aan boord bevond zich de gewezen regent *Espartero*, die op de engelsche kust vernomen hebbende dat zijne gemalin in Frankrijk was, te Londen de vereischte autorisatie had doen aanvragen om haar af te halen. Een aide-de-camp kwam aan wal, begaf zich naar de sous-prefectuur, en van daar naar het hotel waar de hertogin sedert twee dagen haren intrek had genomen. Deze maakte spoedig alles tot haar vertrek gereed, en reeds ten half negen was mevr. *Espartero* door eene sloep van het engelsche schip aan boord van den *Prometheus* gebragt, hetwelk ten negen ure het anker weder ligtte zonder bij het komen of gaan, zoowels bij de komst te Falmouth geschied was, op eene officiële wijs te zijn begroet geworden. Gedurende den tijd dat de hertogin aan boord gebragt werd, hield de generaal *Espartero* zich op het dek te midden zijner officieren. Eene ontelbare volksmenigte was naar de kade gestroomd om hem te aanschouwen. *Espartero* had men opgemerkt, is van middelmatige gestalte, met sprekende trekken op zijn door de zuiderzon verbrand gelaat, dat tevens door den zwaren knevelbaard een streng voorkomen had. Hij was zeer eenvoudig gekleed, in een toegeknoopten jas met een militaire muts of petje op het hoofd.

— De reis die de prins *van Joinville* en de hertog *van Aumale* thans naar Engeland ondernemen (*zie Engeland hieronder*) was reeds in 1840 ontworpen, maar is toen uit hoofde der verwikkeling tusschen beide landen uitgesteld geworden.

— Blijkens tijdingen uit Algiers tot den 15den Augustus, heeft de gouverneur-generaal *Bugeaud* den luitenant-generaal *Changarnier* het bevel over de divisie van Miliana en Titteri ontnomen, en heeft hij deswege rapport aan den minister van oorlog gedaan. De daarop betrekkelijke dagorder aan de troepen in Algerie heeft een grooten indruk gemaakt; laatstgenoemde generaal zou, naar men wilde, geweigerd hebben aan zekere bevelen van den gouverneur-generaal te voldoen; hier wordt de maatregel voor een gedeelte aan de ijverzucht van den generaal *Bugeaud* toegeschreven.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 17den. Zij houden dat *Espartero*, behalve zijn reeds bekend manifest, nog een tweede stuk aan de spaansche natie heeft uitgevaardigd, zijnde eene soort van protestatie tegen al hetgeen thans in Spanje gebeurt, en waarin hij zijn leedwezen uitdrukt, dat hij niet vrij geweest is om aan de cortes de autorisatie te vragen om Spanje te verlaten. Dit stuk is door hem voor Lissabon opgemaakt, en door hem en die hem getrouw gebleven zijn onderteekend.

In den morgen van den 17den hebben de Koningin met hare zuster benevens de hofbeambten de hoofdstad verlaten en hebben zich naar het eskuriaal begeven, van waar het hof naar la Granja zou vertrekken.

Het algemeen verkiezingscomité heeft een manifest opgemaakt dat binnen een paar dagen zou uitgevaardigd worden.

De bisschop der Canarische eilanden werd te Madrid verwacht. Hij was belast om de betrekkingen van Spanje met den pauselijken stoel te herstellen.

— In het Parijssche *Journal des Débats* leest men:

» De herstelling van de wettige orde van zaken en van de rust te Barcelona is van geen langen duur geweest, en de opperste junta hernieuwt hare pogingen, om zich met geweld van het gezag meester te maken. Ziet hier de depêches, die het regeringsblad van den 22sten mededeelt:

» » *Perpignan, den 20sten Augustus.* In eene dagorder van den 16den, uit de citadel van Barcelona gedagteekend, verklaart de generaal *Arbuthnot*, dat hij de junta, die zich op nieuw gevormd heeft als opperste junta van bestuur, niet als zoodanig erkennen kan.

» » Er hebben zich commissien van aanzienlijken, als tolken van de gevoelens van de meerderheid der bevolking, naar de citadel begeven, om den generaal *Arbuthnot* hunne ondersteuning aan te bieden.

» » De brigadier *Echalecu* (de bevelhebber der citadel van Barcelona, in wiens plaats nog niemand op Montjuich benoemd is) heeft geweigerd de partij der junta te omhelzen.

» » De brigadier *Prim* is den 17den te Barcelona aangekomen; hij heeft zich onmiddellijk naar de citadel begeven.

» » De junta heeft het bataillon vrijwilligers weder gewapend met geweren, uit het fort Atarazanas weggenomen: eenige lieden, die tot dit bataillon behoorden, voorafgegaan door tambours, die door het roeren der trom de manschappen bijeen riepen, hebben vuur gegeven op eenige zamengeschoolde jongelieden; een van hen is gedood, een ander gewond.

» » Het bataillon van de artillerie der militie heeft zich tegen het oproer verklaard.

» » In den avond van den 17den is de junta, gevolgd door een deel van het stedelijk bestuur, en omringd van het bataillon vrijwilligers, naar het fort Atarazanas geweken.

» » Den 18den bevond zich de generaal *Arbuthnot* met 2000 man in de citadel. De junta verbleef met het bataillon vrijwilligers in het fort Atarazanas. De bataillons der militie bevonden zich elk in zijn kwartier.

» » De brigadier *Prim* had meer dan één onderhoud gehad met de alcaden, die onafgebroken op het stadhuis zitting hielden.

» » *Prim* heeft eene proclamatie uitgevaardigd, om de burgers tot eensgezindheid te vermanen." "

» » *Bayonne, den 21sten Augustus. Espartero* heeft, behalve het reeds bekende manifest, den 30sten Julij aan boord van de *Betis*, eene protestatie doen opstellen, door hem en allen die hem vergezelden onderteekend, tegen alles wat in strijd met staatsregeling geschied is en nog zou kunnen geschieden.

» » Bij besluit van den 16den heeft de Regering Don *Baldomero Espartero* en de onderteekenaars van die protestatie vervallen verklaard van hunne titels, rangen, bedieningen, eereposten en ordeteekenen." "

Een gisteren uit Perpignan ontvangen berigt meldt dat de zaken te Barcelona den 19den een zeer verontrustend aanzien hebben gekregen, dat de oproerlingen de bovenhand hadden en de [illegible] generaal *Arbuthnot* verpligt geweest was zich in de [illegible]

brigadier *Prim* had het bevel op zich genomen, maar men wist niet of hij zich voor of tegen de oproerlingen verklaard heeft.

Ter beurze wilde men gisteren dat *Prim* zich met de junta vereenigd had, die met geweld het onbepaald gezag hernomen heeft, en werd op nieuw verzekerd dat er groote oneenigheid bestond tusschen het ministerie te Madrid en den generaal *Narvaez*, ter zake van de benoeming des heeren *Olozaga* tot gezant te Parijs, waartoe *Narvaez* den graaf *Toreno* wilde benoemd hebben.

— Ook heden zijn er geen telegraphische depeches bekend gemaakt, 't zij dat ze niet ontvangen zijn, of dat het gouvernement nog het stilzwijgen over den verderen loop der gebeurtenissen te Barcelona meent te moeten bewaren. Volgens de heden verbreide geruchten zou de junta aldaar zooveel veerkracht hebben ontwikkeld, dat zij zelfs een groot deel der militie en een deel der troepen tot hare zijde had overgehaald. *Prim* zou het raadzaam hebben geoordeeld in de citadel de wijk te nemen en zou dus niet, schijnbaar of gemeend, ééne lijn met de junta trekken. De vice-president der junta *José Santa Maria*, had op de verwijdering van den politieken chef *Collantes*, die met andere ambtenaren, door het ministerie *Lopez* aangesteld, in de citadel is geweken, diens betrekkingen op zich hebben genomen. In den avond van den 20sten was het bataillon vrijwilligers, nu door een groot getal werklieden versterkt, weder gewapend, en men dacht dat het den volgenden dag tot een ernstig gevecht tusschen de beide partijen kon komen.

Het *Journal des Débats* houdt een berigt uit Barcelona van den 20sten, luidens hetwelk aldaar toen het oproer en de schrik heerschten. Hetzelfde blad haalt een programma aan van het democratisch blad *Union*, dat geheel in de dagen van 1793 verplaatst.

— Ter beurze van heden (24 *Augustus*) waren genoteerd: 5 pCt. 122,60; 3 pCt. 81,15; Nap. r. 107; Spanje 28; Ned. 2½ pCt. 54⅝; Rom. L. 105¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 23sten Augustus.

Uit Berlijn schrijft men van den 21sten Augustus:

» Z. K. H. Prins *Albert* is naar Frankfort vertrokken.

* Eergisteren nacht is ons opera-gebouw, hetwelk als een der grootste sieraden van het schoonste deel der stad beschouwd werd, door een' geweldigen brand in de asch gelegd. De voorstelling van den avond was met een klein ballet, *de Zwitser-soldaat*, besloten geworden, en in hetzelve waren zeker snaphaanschoten en kanonslagen genoeg voorgekomen; doch er is geen reden om daaraan het ontstaan van den brand te wijten. Tot nog toe is omtrent de oorzaak van het vuur met geene waarschijnlijkheid iets te zeggen. Bij het gewone, ten 10 uur door den kastelein gedane onderzoek, was geen zweem van brand ontdekt, en echter was geen half uur na dit onderzoek verloopen, of dezelve barstte met ongemeene heftigheid uit aan de regter zijde van het tooneel. Spoedig schoot van alle zijden bijstand toe. De Prins van Pruissen, de Prinsen *Albert*, *Adalbert*, *Waldemar*, de Aartshertog *Stephanus* van Oostenrijk, Prins *August* van Wurtemberg, waren weldra op de plaats van het ongeluk, en al wat mogelijk was werd gedaan, om het brandende gebouw als ook de naburige Koninklijke bibliotheek en het paleis van den Prins van Pruissen, die beiden zeer groot gevaar liepen, te redden. Het eerste heeft niet mogen gelukken. Tegen 12 ure stortte het dak in, en ten 6 ure was er van het heerlijke gebouw niets meer dan een rookende puinhoop over. Door bijna meer dan menschelijke inspanning zijn de bibliotheek en het paleis van den Prins behouden gebleven, waartoe de omstandigheid, dat de bibliotheek van een koperen dak voorzien was, mede schijnt toegebragt te hebben. Het thans vernielde opera-gebouw was nog een werk van *Frederik den Groote*, die als Kroonprins daartoe de teekening gemaakt had. Den 5 September 1741 was door dien Vorst de grondsteen tot hetzelve gelegd en den 7 December 1742 had men daarin de eerste voorstelling gegeven. De eeuwverjaring van dit laatste is verleden jaar op denzelfden dag door een opzettelijk daartoe vervaardigd feestspel gevierd geworden. Het gebouw was 261 voet lang, 103 breed. Het kon in zijnen gewonen staat 2500 aanschouwers bevatten, maar in de souterreins was eene machinerie, welke parket en parterre op gelijke hoogte als het tooneel kon opwinden, als wanneer er eene balzaal ontstond, die voor 4000 menschen ruimte had.

— De Zwitsersche landdag heeft zich in zijne zittingen van 16, 17 en 18 Augustus weder met de zaak der Aargausche kloosters bezig gehouden, zonder tot een besluit te kunnen geraken. De gezant van Aargau verklaarde, bij het begin der beraadslagingen, dat de groote raad van zijn kanton de maat der concessie reeds volgemeten meende te hebben, en veeleer gezind was, om het aanbod, om drie vrouwenkloosters te herstellen zoo hetzelve niet voldoende gekeurd wierd, weder in te trekken, dan om meerder toe te geven. Van den kant van het voorzittend kanton Lucern werd krachtig aangedrongen op het herstellen van al de opgeheven kloosters en tevens opgemerkt, dat, zoo zich immer eene meerderheid mogt opdoen, om de maatregelen van Aargau goed te keuren, daardoor het sein zou gegeven worden voor eene onherstelbare scheuring tusschen de verschillende kantons. In gelijken zin spraken nog acht andere kantons, terwijl 1½ kanton verklaarde met de aanbiedingen van Aargau genoegen te nemen, terwijl 4½ kanton begeerde dat men de zaak geheel en al zou laten rusten.

Na de stemming verklaarde de gezant van Aargau, dat, vermits dezelve geene bepaalde uitkomst had opgeleverd, hij gelast was onverwijld een berigt nopens de gehouden beraadslagingen aan zijne regering in te zenden, weshalve men van den kant van Aargau nadere opening te gemoet zag.

ENGELAND.

LONDEN, den 23sten Augustus.

Heden komt het hof van Windsor naar Londen terug en zal een geheime raad worden gehouden tot vaststelling der op morgen uit te spreken troonrede tot sluiting van het parlement.

— Eergisteren zijn de prins *van Joinville* en de hertog *van Aumale* vrij onverwacht te Woolwich aangekomen en hebben zich daarop naar Windsor begeven waar zij een bezoek bij H. M. hebben afgelegd. Heden zullen zij de koningin en Prins *Albert* herwaarts vergezellen en waarschijnlijk hier eenige dagen verblijven. Volgens een der bladen zouden zij voornemens zijn ook Nederland te bezoeken, alvorens naar Havre terug te keeren.

— De maarschalk *Sebastiani*, vroeger gezant aan ons hof, is te Londen aangekomen, men denkt met eene bijzondere zending over het gebeurde te Terreneuve.

— Ll. Zaturdag is de gewezen regent van Spanje, *Espartero*, aan boord van de stoomboot *Prometheus* te Falmouth geland en er met alle eerbewijzen ontvangen. Van daar is hij naar Portsmouth vertrokken en vervolgens naar Havre gestevend om er zijne gemalin af te halen (*Zie Frankrijk hierboven.*). Volgens sommigen zou hij voorloopig te Londen zijn verblijf willen houden.

In het lagerhuis heeft de minister *Peel* op de vraag, op welke wijze *Espartero* in Engeland zou ontvangen worden, geantwoord dat hij niet kon zeggen of hij als een vreemd edelman of als regent van Spanje zou ontvangen worden, maar in alle geval met de onderscheiding, die zijn hoogen rang en de diensten aan zijn vaderland bewezen toekwamen. Voorts heeft dezelfde minister ontkennend een andere vraag beantwoord, of namelijk Engeland met de vier andere groote mogendheden in onderhandeling getreden was tot regeling van de zaken in Spanje.

— Hr. Ms. stoompaket *Cycloss* heeft, zegt men, bij Sheerness een fransch handelsvaartuig genomen, hetwelk naar Ierland bestemd en met wapenen en ammunitie bevracht was.

— Behalve de twee reeds vroeger vermelde, zijn alleen tusschen Vrijdag avond ten zes, en Zaturdag morgen ten zes ure, nog vijf vrij beduidende branden in onderscheiden wijken dezer hoofdstad uitgebarsten. In den afgeloopen nacht ontstond andermaal brand, en wel in de vloerkleeden-fabrijk der heeren *Wilton*, in Oldford, die binnen weinige uren geheel was uitgebrand.

— Het gerucht wilde dat het niet erkennen van *Espartero* aanleiding tot ernstig geschil tusschen den engelschen gezant, lord *Howard de Walden*, en het Portugeesch Kabinet had gegeven, en dat wederzijds brieven, hierop betrekkelijk, aan den minister *Aberdeen*, den hertog *de Palmella* en de Portugesche Gevolmagtigden te Londen afgezonden waren.

De plegtige doop der jonggeboren Portugesche Prinses heeft den 10 dezer plaats gehad, en zij daarbij het volgend aantal namen ontvangen: dona *Maria Anna Fernanda Leopoldina Michaella Raffaella Gabriella Carlota Antonia Julia Victoria Praxedes Francisca de Assiz Gonzaga* de Braganza e Bourbon, Saksen Coburg Gotha.

— Volgens berigten van Haïti, is het fransch fregat *Nereide*, van 52 stukken, den 16den Junij van Martinique te Port-au-Prince gearriveerd, en bevond de admiraal *Demoges*, opperbevelhebber over de fransche scheepsmagt in de Westindien, zich aan boord van dat schip, terwijl het fregat *Calypso*, van 52, en de oorlogsbrik *le Genie*, van 20 stukken, later in die of andere havens van het eiland aangekomen waren. Men kende het doel der tegenwoordigheid van dit eskader niet met zekerheid, maar meende dat het tot ondersteuning van den eisch tot betaling der aan Frankrijk verschuldigde sommen strekken moest, de voldoening waarvan in haitiaansch geld aangeboden, maar welke voorwaarde door den genoemden admiraal afgeslagen zou wezen. Ook zou deze den wensch te kennen gegeven hebben om in het bezit van kaap Nicholas gesteld te worden, waartegen men echter vermoedde dat eene andere groote Mogendheid zich ten sterkste verzetten zou.

Langs denzelfden weg verneemt men, dat op Cuba de telegrafische gemeenschap sterk werd uitgebreid, waaruit opgemaakt wordt dat men zich daar op gewigtige gebeurtenissen voorbereidde.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 3 pCt. gec. 94½; Ned. 2½ pCt. 53⅝; 5 pCt. 101¾; Spanje 18⅝; 3 pCt. 25⅝; Portugal 42¾; Braz. 72 à 74.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 26sten Augustus.

Uit 's Hage schrijft men van den 24sten:

» Gisteren zijn Z. M. de Koning, Z. K. H. de Prins *van Oranje* en HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden, met Hoogstdeszelfs kinderen en gevolg, naar het Loo vertrokken, ten einde heden tegenwoordig te zijn bij de viering van den een en zeventigsten verjaardag van Hoogstderzelver Doorluchtigen Vader, Z. M. Koning *Willem Frederik*, Graaf *van Nassau*. Naar men verzekert zullen laatstgenoemde Prins en Prinses, met Hoogstderzelver Kinderen en gevolg, zich van het Loo naar Berlijn begeven, en aldaar eenen geruimen tijd vertoeven. Bij die gelegenheid zou Z. K. H. Prins *Frederik* de manœuvres, welke te Hannover zullen plaats hebben, bijwonen, waarbij ook Z. M. de Keizer van Rusland, die binnen kort te Berlijn verwacht wordt, gelijk mede Z. M. de Koning van Pruissen, tegenwoordig zullen zijn.

» Onder de feestelijkheden, welke bij gelegenheid van gemelden verjaardag zouden plaats hebben, behoort het geven van eenige tooneelstukken op den hofschouwburg van het Koninklijke paleis, het Loo, uitgevoerd door de Koninklijke Fransche tooneelisten, die tot dat einde eergisteren uit deze residentie derwaarts vertrokken zijn."

Uit Apeldoorn schrijft men van den 24sten, dat Z. M. de koning, die des avonds te voren de residentie had verlaten en zich naar Soestdijk had begeven, des morgens vroeg van daar is vertrokken en ten half tien ure op het Loo aangekomen, alwaar den vorigen middag reeds waren gearriveerd Z. K. H. de Prins *van Oranje*, HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden met Hoogstderzelver kinderen. Reeds vroeg in den morgen had Apeldoorn een vrolijk aanzien, zijnde de huizen der ingezetenen met vlaggen, bloemen en groen getooid, ten blijke hunner erkentelijkheid voor al het goede, dat bij voortduring door den grijzen vorst aan de gemeente Apeldoorn bewezen wordt. Tegenover de laan, die naar het paleis leidt, was uit vrijwillige bijdragen der ingezetenen eene eerenaald opgerigt op welker spits het woord *dankbaarheid* prijkte, terwijl op het voetstuk de woorden stonden: 24 *Augustus* 1843. *Apeldoorns ingezetenen.* Meer dan 50 behoeftige huisgezinnen werden op kosten van den verjaarden Vorst rijkelijk met ham, brood en bier bedeeld, terwijl Mevrouw de Gravin aan de leerlingen der armenschool ten getalle van 130, een aangenaam onthaal heeft doen bereiden en daardoor aan deze kleinen de gelegenheid heeft verschaft om te deelen aan de vreugde van den dag. — Tot de bijwoning van de representatie in den hofschouwburg des avonds zijn een groot getal ingezetenen en eenige autoriteiten uit de naburige steden, namens Z. M. Koning *Willem*, Graaf van Nassau, genoodigd geworden.

— Bij Koninklijke besluiten van den 17den en 21sten Augustus 1843 zijn benoemd: tot postmeester der paardenposterij te Bergen-op-Zoom, de heer *C. J. Dann*, wonende aldaar.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 19den Augustus jl. n°. 53, zijn benoemd:

tot secretaris der gemeente Boxtel, *J. F. van Uden*, in plaats van *P. Cuijpers*, aan wien bij hetzelfde besluit, op zijn daartoe gedaan verzoek, een eervol ontslag uit die betrekking verleend is;

tot secretaris der gemeente Liempde, *E. van der Sande*, burgemeester aldaar, ten einde deze beide betrekkingen gelijktijdig te bekleeden;

tot poldermeester van den Buitendellenpolder, onder Waspik, provincie Noord-Braband, *T. Adriaanse Schoenmakers*, ten gevolge van gewone aftreding;

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben zich in de laatste dagen bezig gehouden met het nader onderzoek van de ontwerpen van wet, uitmakende de staatsbegrooting voor de jaren 1844 en 1845, en zouden heden een aanvang maken met het in nadere overweging nemen der voordragt houdende de middelen, om in de uitgaven van den Staat, gedurende de twee volgende jaren, te voorzien; daarna zal het ontwerp van wet nopens de belasting op de inkomsten, hetwelk met de middelen in verband staat, onderzocht worden.

— In de antwoorden der Regering, betrekkelijk de voorgestelde begrooting van oorlog, komt zij met nadruk op tegen de verklaring, dat eene som van nabij *f* 13,000,000 voor de behoeften van het departement van oorlog, in tijd van vrede, te hoog is, vermits dit cijfer in waarheid niet voor de behoeften van oorlog over 1844 en 1845 werd gepetitionneerd. Dit cijfer was slechts *f* 10,700,000. De militaire pensioenen, ten bedrage van nagenoeg *f* 1,600,000, konden en mogten, al waren ze ook op de begrooting van oorlog gebragt, in billijkheid niet begrepen worden in eene beschouwing van hetgene voor de uitgave der defensie over 1844 en 1845 was aangevraagd. Die uitgaven zijn daaraan in een zeker opzigt geheel vreemd. Zij betreffen een tijdvak van bestuur van meer dan vijftig jaren, vermits er gepensionneerden zijn, die hunne titels reeds ten tijde van de republiek der Vereenigde Nederlanden verkregen, en het geen betoog zal behoeven, hoe vele zich opgevolgd hebbende omwentelingen in het bestuur des Lands, veranderde regeringsvormen, als anderzins, maar bovenal reductien in de militaire magt van den Staat, hebben medegewerkt om het cijfer der pensioenen zoo hoog op te voeren. Alle verdere verminderingen, in het leger te brengen, zullen op dat cijfer op nieuw weder eenen noodlottigen invloed uitoefenen.

Voorts wordt te kennen gegeven, dat de fondsen, bij de begrooting van 1839 voor de uitgaven van oorlog toegestaan, gewoon en buitengewoon te zamen bedroegen nog *f* 20,387,700, zonder eenig pensioen. De behoeften voor het jaar 1840 werden geraamd op *f* 14,191,500. Ten gevolge echter van het gehouden overleg tusschen de Regering en de Staten-Generaal, werd dat bedrag op het laatst van 1839 verminderd met *f* 2,191,500. De begrooting over 1840 bleef alstoen *f* 12,000,000, zonder inbegrip van de pensioenen, zoo dat het tractaat met Belgie, van het eene jaar op het andere, eene vermindering van uitgaven van *f* 8,000,000 ten gevolge had. Met de reductien, door het verminderen der begrooting voor 1840 van 14 op 12 millioen, werd daarop die voortgang gemaakt, dat de begrooting van 1841 werkelijk tot eene som van *f* 11,963,325 kon worden vastgesteld, waarbij evenwel niet mag worden voorbijgezien, dat de toen nog openstaande begrootingen over vroegere dienstjaren geschikt waren, om daarop ook nog uitgaven aan te wijzen; een hulpmiddel hetwelk thans niet meer bestaat. De begrootingen over 1842 en 1843 werden tot een bedrag van *f* 11,949,000 gearresteerd, nadat, zoo in geheim committé bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal, als daarna bij de Eerste Kamer, het systema van defensie opengelegd en aangetoond was, dat de tegenwoordig bestaande organisatie vereischt werd, om aan de bepalingen bij het VIIIste hoofdstuk der Grondwet naar behooren te voldoen. Geene belofte tot verdere vermindering werd toen gevorderd, veel min gegeven; doch niettegenstaande dit alles, is de begrooting van 1844 en 1845, met inbegrip van een aanzienlijk montant voor buitengewone uitgaven, nog *f* 572,000 minder dan de begrooting over 1842 en 1843. Men meene niet, dat zulk eene uitkomst gereedelijk en zonder bezwaar is kunnen worden verkregen. Ten einde een denkbeeld te kunnen geven van den invloed, welken de genomen maatregelen op het personeel der officieren bij het leger gehad hebben, zal het genoeg zijn te zeggen, dat de sterkte daarvan op 1 Januarij 1840 nog bedroeg 2163, terwijl die thans bedraagt 1744, en derhalve verminderd is met 419 hoofden.

Daarbij kon het echter niet blijven, vermits, volgens den aangenomen voet van formatie op vredestijd, welke met 1844 en 1845 definitief in werking moest komen, het overcompleet aan officieren alleen bedroeg:

Bij de infanterie 47, bij de cavallerie 56, bij de artillerie 52 en op non-activiteit 142, totaal 297 officieren.

Het is dan gereedelijk na te gaan, welk lot het leger te wachten staat, indien de voorgestelde begrootingen, volgens de meening van sommige leden der Wetgeving, vatbaar waren om blootelijk met globale sommen te worden verminderd.

Men kan tot de meest gewenschte bezuinigingen niet op eenmaal komen, zonder het krenken van een aantal persoonlijke belangen, waarvan men de verkregen regten zoo veel mogelijk moet eerbiedigen, vooral wanneer de maatregel niet op alle klassen van staats-ambtenaren gelijkelijk drukt. Moeijelijk zal men elders een voorbeeld, zoo als dat hetwelk hierboven gegeven is, kunnen aanwijzen.

Niet bij de behandeling toch van elke tweejarige begrooting kan er eene herziening van het militair systema plaats hebben. Dit moet zoo veel mogelijk op vaste grondslagen rusten, volgens hetgene de Grondwet deswege heeft voorgeschreven. De eindschikking met België kan daarop, in zekeren zin, geenen invloed hebben, vermits de organisatie van het leger, op voet van vrede, reeds vroeger was tot stand gebragt. De onafhankelijkheid van den Staat en de beveiliging van het grondgebied zijn daarbij op het oog gehouden; alles in den geest der bedoelingen van het aangehaald hoofdstuk der Grondwet, hetwelk het militair systema van het Rijk blootelijk tot defensie bepaalt, doch tevens voorschrijft dat de Koning zorgt, dat er, ten allen tijde, eene toereikende zee- en landmagt onderhouden worde, aangeworven uit vrijwilligers; hetwelk als van zelf het bestaan van vaste cadres insluit, en dat trouwens blijkbaar is uit den inhoud der art. 204 en 205 der Grondwet, volgens welke er, behalve de vaste zee- en landmagt, ook steeds eene nationale militie aanwezig is.

De zamenstelling der militie alleen wordt bij de wet bepaald. Voor het overige moet de Koning zorgen, en hij kan en mag de verantwoordelijkheid, welke daaromtrent op hem rust, niet aan de beoordeeling en beslissing der Wetgeving overlaten. Deze zou zich over het gemis aan gemeen overleg kunnen beklagen, indien aan haar niet deswege de vereischte openingen waren gegeven, doch de weg eener volledige mededeeling daaromtrent, reeds bij het aanbieden der begrootingen over 1842 en 1843 ingeslagen, is bij die over 1844 en 1845 nog uitgebreid. Daarbij zijn staten van vergelijking en eene memorie van toelichting gevoegd, welke geschikt waren om elk verschil in de gestelde cijfers volkomen en tot in de geringste bijzonderheden op te helderen.

Nederland moet zijne krachten niet verspillen aan ijdel vertoon en overtollige kosten. De Regering beaamt deze meening geheel en

deelt die volkomen, terwijl zij niet in gebreke zou blijven deswege in explicatie te treden, indien zij kon vermoeden dat hier iets meer dan een algemeene stelregel vooruitgezet ware. Zij heeft bij al de veranderingen, welke in de uitrusting van het leger zijn ingevoerd, het oog van de dienst en de belangen der schatkist in het oog gehouden. Bij onverhoopten nood is zij gereed om weltoegeruste, nationale, strijdbare manschappen ter afwering van den vijand naar de grenzen te zenden, maar zij moet ook inmiddels voor de inwendige veiligheid, voor de handhaving van orde en rust, voor de eerbiediging van 's Lands eigendommen en de bewaring der vestingen en sterkten van den Staat zorg dragen. Reeds hieromtrent heeft zij met vele moeijelijkheden en bezwaren te kampen, vooral daar het haar streven steeds is geweest, om de ingezetenen zooveel mogelijk in de dienst der nationale militie te gemoet te komen.

De onderscheiden wapens van het leger werken met ijver ter bereiking van het voorschreven doel mede.

Zeldzaam, zoo als de Regering vertrouwt, was er een tijd, waarin van de militaire magt minder een ijdel vertoon werd gemaakt dan tegenwoordig. Aller pogingen strekken tot het verkrijgen van oefening, uitbreiding van kennis, zamenwerking van de onderscheidene deelen, verbetering van den toestand der onderofficieren en soldaten, ook in een zedelijk opzigt, waaraan des te meer zorgen worden toegewijd, naar mate het leger thans meer dan ooit uit landskinderen is zamengesteld, terwijl het hier de plaats is er bij te voegen, dat het cader der officieren eene zucht voor de beoefening der militaire wetenschappen aan den dag legt, welke aanspraak geeft op eene billijke waardering hunner positie als nuttige staatsburgers, zoo dat de kosten, die voor het leger, krachtens de Grondwet, behooren te worden aangewend, wezenlijk tot waarborg strekken voor de onafhankelijkheid van den Staat, zoo naauw aan deszelfs dierbaarste belangen, ook die van het nationaal crediet, verbonden. Dat dit hoofdstuk geene blijken zou dragen van zucht tot wezentlijke bezuiniging; hiervan heeft men het tegendeel reeds, zoo men vertrouwt, hiervoren aangetoond. Men mag niet voorbij zien dat de reductien, welke het leger, na het met België gesloten tractaat, kon ondergaan, reeds vroeger gemaakt en in de begrooting van 1842 en 1843 opgenomen zijn, en dat men daarmede in gelijke mate niet kan voortgaan, zonder de onafhankelijkheid van den Staat en de beveiliging van het grondgebied in wezenlijk gevaar te brengen, en niet alleen de goede waarneming van de dienst in vredestijd te verkorten, maar tevens de hulpmiddelen weg te nemen, welke in oorlogstijd, door geene geldelijke opofferingen, hoe aanzienlijk ook, zoo dadelijk als men die dan zou behoeven, zouden kunnen worden verkregen.

De Koning zorgt dat er, ten allen tijde, eene toereikende zee- en landmagt zij. Hoe aan dit voorschrift der Grondwet zal kunnen worden voldaan, zonder aan de Regering de middelen te verstrekken welke zij daarvoor moet aanwenden, betuigt men, met alle bescheidenheid, niet wel in te zien. Ook zij is doordrongen van het besef der noodzakelijkheid, om de uitgaven te verminderen, zij zal daarmede voortgaan, maar betreurt het dat hare pogingen ten goede, bij dit hoofdstuk aan den dag gelegd, geheel en al zijn voorbijgezien en daarop geen regard is geslagen.

— Men leest in de *Staats-Courant*:

» Volgens bekomen berigten uit Neerlands Indië, werd aldaar eene expeditie, bestaande uit drie oorlogsvaartuigen en een Rijksstoomschip in gereedheid gebragt, die, in het begin van de maand Maart, de reede van Sourabaya zouden verlaten, ten einde op eene krachtdadige wijs de steeds plaats hebbende zeerooverijen in de Indische wateren tegen te gaan, de schuilhoeken der roovers op te sporen en hen zoo veel mogelijk, te vernielen. »

— Uit Texel schrijft men dat in den avond van Maandag in den polder Waal en Burg in eene boerderij brand ontstond, welke in een oogenblik zoo toenam, dat het gebouw in den tijd van een paar uren geheel in de asch lag. Hetzelve werd door twee huishoudens bewoond, zijnde boerenarbeiders uit den polder Eijerland, bestaande in twee mannen, twee vrouwen en zeventien kinderen, die meerendeels allen te bed lagen, doch gelukkig zijn gered, schoon zij al het hunne verloren. Het broeijen van het hooi schijnt de oorzaak van den brand te zijn.

— Men schrijft uit Assen, onder dagteekening van den 21sten dezer:

» Dezer dagen is, op last van den Heer Gouverneur dezer provincie, een onderzoek ingesteld, en zijn ontgravingen gedaan op de plaats, alwaar de overlevering en de vroegere geschiedschrijvers vermelden, dat eenmaal de stad Hunsow of Hunso zoude bestaan hebben, en in den jare 808 verwoest zijn door *Olans*, zoon van *Godfried*, Koning van Denemarken. Deze nasporingen zijn aanvankelijk met den besten uitslag bekroond, en er kan geen redelijke twijfel meer bestaan, of Hunsow is eenmaal ter aangeduide plaatse in wezen geweest. Wij stellen ons voor, later op dit voor de geschiedenis van Drenthe zoo belangrijk onderwerp terug te komen."

— Uit Nijmegen schrijft men van den 22sten Augustus:

» Heden werd door de arrondissements-regtbank alhier uitspraak gedaan in de zaak van het openbaar ministerie tegen de 7 kinderen, die zich gedurende eenen geruimen tijd in hechtenis bevinden, als beklaagd van diefstal van galanterie-waren, uitgestald voor een winkel alhier. Aan het hun ten laste gelegde feit schuldig verklaard, werden zij tot gevangenisstraf van twee maanden tot drie dagen veroordeeld; terwijl een achtste beschuldigde, die zich nog op vrije voeten bevond, werd vrijgesproken. Na het uitspreken van dit vonnis, sprak de Edel Achtbare Heer Voorzitter der regtbank de kinderen op eene roerende wijze aan, en vermaande hen terug te keeren van het pad des verderfs, hetwelk zij reeds zoo vroegtijdig hadden ingeslagen. Ook ouders ontvingen bij deze gelegenheid de les van vooral de gangen hunner kinderen na te gaan en hen tot waardige leden der maatschappij te vormen. »

— Van wege den Minister van Finantien is bekend gemaakt, dat de middelprijzen der inlandsche granen, voor het geheele Rijk, over het tijdvak van den 20 Julij 1843 tot en met den 19 dezer, per mud zijn geweest als volgt: tarwe *f* 8,76, rogge *f* 7,31, boekweit *f* 7,15, gerst *f* 4,48, haver *f* 3,09 en ongepelde spelt *f* 3,30, en dat de regten op den in- en uitvoer voor de maand September eerstkomende zijn gesteld per mud als volgt: tarwe en gepelde spelt 50 *c.* en vrij, rogge 15 *c.* en 30, boekweit 15 *c.* en 30 *c.*, gerst en mout 50 *c.* en vrij, haver 50 *c.* en vrij, en ongepelde spelt 50 *c.* en vrij.

190ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIERDE KLASSE.

5e Trekking. Nos. 18277, 5927, ieder een prijs van *f* 1000.
6e —— Nos. 9578, 3781, 21018, 23946, ieder *f* 1000.
7e —— Nos. 20289, 5704, ieder *f* 1000.
8e —— No. 5323, *f* 1500; No. 4235, *f* 1000; No. 8316, *f* 25,000; No. 8132, *f* 7500; No. 15229, *f* 65 en eene premie van *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (25 *Augustus*) werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 53 drie zest., ⅝; dito 5 pCt. 100⅝, negen zest.; Syndic. 4½ pCt. 93⅝; Handelm. 133¾, ⅞; O. Indie 5 pCt. 99⅝; Ardoins 18⁵⁄₁₆, ¼, ⁵⁄₁₆; dito coupon 18⅝; dito 3 pCt. 26¾, oude Russen 108¼; dito 4 pCt. 90½; Metall. 109 elf zest.; Mexiko 35¼, 34 dert. zest.

*** In den jare een duizend acht honderd drie en veertig den vijf-en-twintigsten Augustus.

Ten verzoeke van CATHARINA ELISABETH DACHERT, breister, wonende te *Breda*, echtgenoot van JOSEPH DE GRUELS, stellende tot Procureur Mr. FRANCISCUS JOHANNES JESPERS, Advocaat Procureur, bij de Arrondissements-Regtbank te *Breda*, wonende aldaar in de Karnemelkstraat, Wijk B, No. 140; — En uit kracht van het verlof door de gezegde Regtbank op het Request van de Requirante verleend, met Vergunning om ten deze Kosteloos te Procederen, bij Vonnis van den Vijf-en-twintigsten Julij 1800 drie en veertig, behoorlijk Geregistreerd.

Heb ik ondergeteekende CORNELIS PIETER VAN GULICK, gepatenteerd Deurwaarder bij de gezegde Regtbank, te *Breda* woonachtig, ten eersten maal *Gedagvaard* gemelden JOSEPH DE GRUELS, laatst gewoond hebbende te *Breda*, thans afwezig, om te verschijnen op Dingsdag den vijfden December dezes jaars 1800 drie en veertig, des voormiddags ten tien ure ter Audientie der genoemde Regtbank, zitting houdende in het Paleis van Justitie in de Katerstraat te *Breda*; omme:

Naardemaal de Gedaagde op den zevenden Junij des jaars achttien honderd dertig, en alzoo sedert meer dan tien jaren zijne woonplaats heeft verlaten, zonder dat eenige tijding van zijn leven of dood is ingekomen.

Naardemaal krachtens Art. 549 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, de Requirante als achtergebleven echtgenoot, na drie vruchtelooze oproepingen van den Gedaagde, kan worden toegelaten tot een ander huwelijk over te gaan.

Mitsdien hetzij in Persoon hetzij door iemand van zijnentwege van zijn aanwezen te doen blijken, zullende bij niet opkoming van den Gedaagde, daarvan worden verzocht Acte met verlof om eene tweede oproeping te doen, ten einde tot een ander huwelijk te worden toegelaten.

Afschrift van dit Exploit heb ik Deurwaarder aangeplakt zoo aan de voorname deur der Vergaderplaats der Arrondissements-Regtbank, als aan het Stadhuis te *Breda*, en een derde afschrift gelaten aan den Edel Achtbaren Heer Officier van Justitie bij de gemelde Regtbank, ten zijnen woonhuize te *Breda*, sprekende met Zijn EdelAchtbaren zelven.

De Kosten zijn gereserveerd Vier Guldens Veertig Cents.

C. P. VAN GULICK.

*** Bij wijze van verbetering der Annonce van den 6den en 8sten dezer, worden al degenen die iets verschuldigd zijn aan, of te vorderen hebben van den onder beneficie van Inventaris aanvaarden Boedel en Nalatenschap van wijlen ADRIAAN LEYTEN, in leven Winkelier op *de Heuvel*, Gemeente *Etten*, Arrondissement *Breda*, en aldaar 8 Julij jongstleden overleden, verzocht, daarvan voor den 14den September eerstkomende, betaling of schriftelijke opgaaf te doen ten Kantore van den Notaris J. WILLEMS te *Etten*, zullende na dien dag geene vorderingen aangenomen worden.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.